

kes at ophøre med Erhvervelsen af den politiske Valgret? — Ligger det ikke nærmere at tænke, at havde Kvinderne haft den politiske Valgret i det Øjeblik, hvor Dansk Kvindesamfund indsendte sin Protest, da havde der paa Stedet dannet sig en Kæde af stærke Kvindeviljer tværs over alle Partiliniér, og de Ord havde lydt fra alle kvindelige Folkerepræsentanter som med én Mund: Ingen Undtagelseslove for Kvinder, intet Indgreb i vor Erhvervsfrihed! Og Forbudet havde rimeligvis været ude af Verden med det samme; ikke blot fordi Kvinderne i den politiske Valgret besad det nødvendige Vaaben, men ogsaa fordi de i Dansk Kvindesamfund besad den Samkraft, som gjorde dem i Stand til at bruge dette Vaaben med Udbytte.

Forbudet mod Kvinders Natarbejde, det er Haanden, der skriver paa Væggen for os Kvinder: »Mere af denne Slags kan I vente Jer, om I ikke vedbliver at holde sammen«. — Jeg vil haabe, at Dansk Kvindesamfunds Medlemmer forstaar at tyde Skriften og ikke lader sig forvirre af fremdukkende Opløsningstilbøjeligheder, som maaske lader sig begrunde ud fra tasmanske Tilstande, men ikke ud fra Forhold som vore, hvor Lovgiverne belaver sig paa med den ene Haand at stryge Grundlovens politiske Undtagelsesparagraf for Kvinder, og samtidig med den anden Haand indfører en ny Undtagelsesparagraf for os paa Erhvervslivets Omraade, en Paragraf, der netop vil gøre Kvinderne til det, som Hillerødkredsens Formand frygter mest af alt: »en særegen Slags Mennesker« i Forhold til Mændene.

Gyrithe Lemche.

Kvindebevægelsens Grænselinier.

»Kvinden og Samfundet« bringer i sidste Nr. en Artikel af Rosika Schwimmer, der har interesseret mig meget. Hun hævder, at Kvindebevægelsen vel har haft Programmer i de forskellige Lande, men intet Program, hvorom de alle kunde slutte sig. Ja hun siger endogsaa, at Kvindebevægelsen ikke endnu har fastslaaet sine Maal. Dette sidste er dog vist ikke rigtigt. Thi om det end ikke er fastslaaet

som officielt Program, saa er Maalet for Alverdens Kvindebevægelse dog ét og det samme, det nemlig, at Kvinden maa faa Lov til at faa den Undervisning og Optrædelse, de Vilkaar at leve under, der betinger, at de kan naa deres fulde Udvikling. Kvinder bør ikke holdes nede, fordi de er Kvinder, men de maa have almindelig Menneskeret.

Dette er det Program, som jeg tror, Alverdens Kvindeforeninger kan underskrive, og som de alle stiler imod. Men Vejene, de vil gaa, er forskellige. Nogle mener, at Stemmeretten er det største, mest vidtrækkende Middel, og naar det er naaet, er alt vel; andre tror, at Kvindernes Dygtiggørelse til Arbejde er den bedste Vej o. s. fr. Rosika Schwimmer taler om Kønssreformen, om Kvindens Selvbestemmelsesret som Barnemoder og om Klæde- og dragsreformen som mulige Maal, alle Spørgsmaal, der er ret fremmede for den danske Kvindebevægelse. Det kunde være oplysende og udviklende at faa disse Ting nærmere belyst. Men jeg tror, at et fast, snævert Program, der fastsætter ikke blot det store Maal, men ogsaa de mange Veje, vil hæmme Kvindesagens Vækst.

Netop den store Mangfoldighed, den frie Ret til at tage saa denne, saa hin Opgave op, som det nu passer de lokale Forhold bedst, den har gjort, at saa mange kunde være med. Og der er noget tiltalende i dette, at Kvinder har kunnet mødes fra alle Lande, alle Samfundslag, alle Partier uden Hensyn til personlige Meninger om Livets forskellige Spørgsmaal, Religion, Ægteskab, Politik osv., mødes i fælles Kærlighed til den samme Sag. Derfor kan Maalet kun være dette ene: *Lige Menneskeret* for Mand og Kvinde. Naar dette Maal er naaet, da maa Menneskene: Mænd og Kvinder, arbejde sammen for denne eller hin Overbevisning, for den eller de Opgaver, der har fanget deres Interesse, og da har Kvindesagen som saadan naaet sit Maal og gjort sin Gerning.

Rosika Schwimmer ønsker Charlotte Perkins Gilman stillet i Spidsen for en Komité, der skal udforme Kvindesagens Program. Ch. Gilman er, siger hun, Kvindebevægelsens mest fremragende Theoretiker. Der er sikkert mange af Dansk Kvindesamf.'s Medl., der ikke kender Ch. Gilmans Lære, kunde »Kv. og Samf.« ikke bringe et Uddrag af den?

Det vil sikkert ogsaa interessere »Kv.